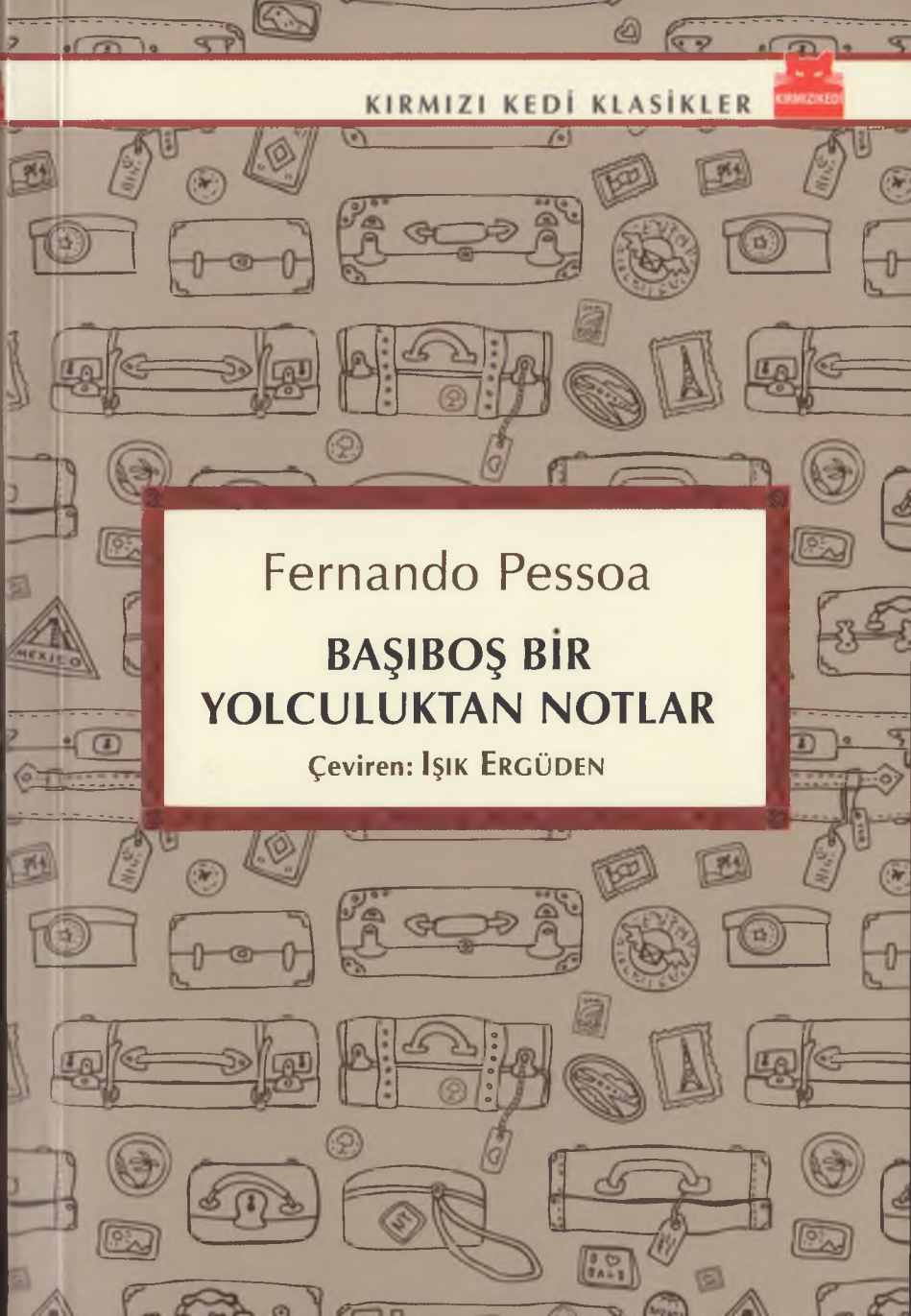
KIRMIZI KEDİ KLASİKLER

Fernando Pessoa

BAŞIBOŞ BİR YOLCULUKTAN NOTLAR

Çeviren: IŞIK ERGÜDEN

Fernando Pessoa

Portekizli şair, yazar, düşünür ve edebiyat eleştirmeni. 1888 yılında Lizbon'da doğdu. 20. yüzyılın en önemli edebiyatçılarından ve Portekiz modernizminin öncülerindendir. Portekizcenin yanı sıra İngilizce ve Fransızca yazdı ve bu dillerden çeviriler yaptı. Yazın hayatı boyunca çeşitli edebiyat akımları yaratan ve dergiler çıkaran Fernando Pessoa, sayısız isim altında farklı yazar kimlikleri kullanarak şiirden makaleye, polisiye romandan tiyatro oyununa, politik yazılardan felsefe metinlerine dek çok geniş bir yelpazede eserler verdi. 30 Kasım 1935'te, Lizbon'da karaciğer hastalığından öldüğünde pek az tanınıyordu. Sağlığında Portekizce kitap olarak yayımlanan tek eseri *Mensagem*'dir. Ölümünden sonra ardında binlerce sayfayı bulan fragmanlar bıraktı. Daha önceden yayımladığımız *Pessoa Pessoa'yı Anlatıyor*'u ve *Bulmaca Meraklısı Quaresma*'yı takiben Fernando Pessoa'nın diğer eserleri de Kırmızı Kedi Yayınevi'nin yayın programında yer almaktadır.

Işık Ergüden

1960 İstanbul doğumlu. Galatasaray Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde okudu. Yayımlanmış 150'ye yakın çeviri kitabının çoğu Fransızcadan Türkçeye aktarılmış olup, ayrıca İngilizce ve İspanyolcadan da çeviri yapmaktadır. Deneme tarzında kaleme alınmış *Sessizliğin Anarşisi* ve *Hapishane Çağı* adlı iki kitabı *Kurşunkalemle* adlı bir anlatısı, *Kurgusuz ve Yaşanmamış* (Kırmızı Kedi Yayınevi, 2012) adlı şiirsel denemeleri bulunmaktadır.

Kırmızı Kedi Yayınevi: 401
Klasikler: 15

Başıboş Bir Yolculuktan Notlar
Fernando Pessoa
Derleyen ve Çeviren: Işık Ergüden

© Bu çevirinin Türkçe yayın hakkı Kırmızı Kedi Yayınevi'nindir.

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir

Editör: Mert Tanaydın
Son Okuma: Serra Tüzün
Kapak Görseli: © 123rf
Kapak Uygulama ve Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Birinci Basım: Ocak 2015, İstanbul
İkinci Basım: Şubat 2015, İstanbul
ISBN: 978-605-9908-21-4
Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere/İSTANBUL
Tel: 0212 412 17 77 Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedikitap.com /www.kirmizikedikitap.com
www.facebook.com/kirmizikedikitap / twitter.com/krmzkedikitap
kirmizikediedebiyat.blogspot.com.tr
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Fernando Pessoa

BAŞIBOŞ BİR YOLCULUKTAN NOTLAR

Derleyen ve Çeviren: Işık Ergüden

KIRMIZIKEDİ

Portekiz doğumlu Fernando Pessoa (1888-1935) yirminci yüzyılın en kendine özgü ve kültleşmiş yazarıdır. Sağlığında tek bir şiir kitabı yayımlanan ve pek az tanınan biri olan Pessoa'nın geride bıraktığı on binlerce sayfa, onun hem edebiyatın her alanında –şiirden tiyatroya, polisiyeden kuramsal-politik-felsefi metinlere dek– eser veren biri olduğunu göstermekte, hem de sayısız kişilik yaratarak bu eserleri onların tarz ve üslubundan yazdığını gözler önüne sermekteydi. Yarattığı kişilikler, birer "takma ad" olmaktan çok uzak, her biri kendi yaşamöyküsüne sahip, bambaşka üslup ve felsefelerde yazan "kökteş" yazarlardır. Sayıları yüzü bulan bu "kökteş"lerin en tanınanları Alberto Caeiro, Álvaro de Campos, Ricardo Reis ve Bernardo Soares'tir. Örneğin Alberto Caeiro 1889'da Lizbon'da doğmuş, ama ömrü boyunca köyde yaşamış ve 1915'te ölmüş,

eğitimi ve işi olmayan biriydi. Modern yaşamın karmaşıklığına karşı doğanın yalınlığını savunan geleneksel görüşleri dile getiriyordu. Panteist tutumuyla şiirlerinde somut olgulara yer veriyordu. Doktor olan Ricardo Reis 1887'de Oporto'da doğmuş, Cizvit eğitimi görmüş, Latince öğrenmiş, tıp öğreniminden sonra, 1919'da kralcı olduğu için Portekiz'i terk ederek Brezilya'ya yerleşmişti. "Hüzünlü bir Epikürcü" olan Reis, şiirlerinde paganizmi bir ahlak öğretisi olarak savunuyordu. Álvaro de Campos ise 15 Ekim 1890'da Tavira'da doğmuş, ortaöğrenimden sonra Glasgow'a giderek makine ve gemi mühendisliği okumuştu. Yolculuklara çıkan Campos, Lizbon'da yaşıyor, fütürist görüşlerin etkisi altında dinamik şiirler yazıyordu. Bernardo Soares ise Pessoa'nın başyapıtı sayılan düzyazı metni *Huzursuzluğun Kitabı*'nın yazarıydı...

Pessoa'nın hayatı ve "kökteş" şairlerin nasıl doğduğu hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyenlerin, Pessoa'nın kendi yazılarından oluşan bir derleme olan *Pessoa Pessoa'yı Anlatıyor*'u okumaları tavsiye olunur.

Fernando Pessoa'nın bavuluna titizlikle yerleştirdiği yirmi yedi bin dört yüz elli üç metin ve on binlerce sayfa arasından, metinsel bir "serse-

rilikle" rastgele seçilmiş fragmanlardan oluşan elinizdeki derleme ise, *kendinin meçhulü adam*'ın pek sevdiği temalar etrafında kasti bir dağınıklıkla dolanmaktadır: Tanrı, teozofi, mitler, Portekiz; düşünmek/hissetmek, düşlemek/yaşamak, dış/iç, kendiyle ben arasındaki mesafe... Bir de gündelik hayatın temaları: aşk (daha doğrusu, aşk fikri), parasızlık, süreğen kayıp duygusu... Aynı kasti ve rastgele tavır ve seçimle atlaya zıplaya okunabilecek, bir cümle üzerinde takılıp kalınabilecek ya da baştan sona ezberlenecek fragmanlar, paragraflar, dizeler, satırlar...

Fernando Pessoa'yla ilk kez tanışacaklara olağandışı ve herkes gibi –ama asla sıradan olmayan– bir insan portresi... tanıyanlara bir güldeste...

Takmaadlı eser yazarın "bizzat kendinin" eseridir; tek eksiği, adıyla imzalamamış olmasıdır. *Kökteş* eser yazarın "bizzat kendinin dışındaki" eseridir; tıpkı kendi eliyle yazdığı herhangi bir tiyatro oyunundaki bir kişinin replikleri gibi baştan sona onun tarafından yaratılmış bir kişiliğin eseridir.

Fernando Pessoa

1

Bütün sanatlar gibi edebiyat da hayatın yetmediğinin itirafıdır.

—Fernando Pessoa,
Edebiyat ve Estetik Üzerine Sayfalar

2

Her sanat edebiyatın bir biçimidir, çünkü her sanat bir şey söyler. Söylemek iki türlü olur: Konuşmak ve susmak. Edebiyat olmayan sanatlar, ifadeci bir sessizliğin yansımalarıdır.

—Álvaro de Campos,
Küçük Mutluluğa Bir Başka Not

3

Hayatta tek gerçek, duyumdur. Sanatta tek gerçek, duyumun bilincidir.

—Bir İngiliz yayıncıya mektup (1916)

4

Kısaca sanat duyumlara dair bilincimizin uyumlu ifadesidir; başka deyişle, duyumlarımız *başkaları için duyum halini alacak bir nesne yaratacak şekilde* ifade edilmelidir.

Sanatın ilkeleri şunlardır: 1) her duyum tümüyle ifade edilmelidir; 2) duyum çağrışım yaratabilecek şekilde ifade edilmelidir; 3) böylelikle yaratılan bütün, örgütlü bir varlığa mümkün olduğunca benzemelidir: Ancak bu koşulda yaşayabilir.

—Bir İngiliz yayıncıya mektup (1916)

5

Kendimi tüm gücümle ve ruhumla adadığımı hissettiğim misyona olan borcum, onu mutlak bir kusursuzlukla gerçekleştirmek ve eksiksiz bir ciddiyetle yazıya dökmektir.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1915)

6

Belki de benim yeryüzünde hiçbir misyonum yoktur.

—Álvaro de Campos, *Walt Whitman'a Selam*

7

Ne emelim ne arzum var.
Şair olmak hiç değil emelim.
Yalnızlık tarzım benim şairlik.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

8

Şair, elinden gelenin ötesine uzanan kişidir daima.

—Bir şaire mektup (1914)

9

Üstün şair gerçekten hissettiğini söyler, vasat şair hissetmeye karar verdiği şeyi, alt düzey şair ise hissetmesi gerektiğine inandığı şeyi söyler.

—Álvaro de Campos, *Küçük Mutluluğa Not*

10

Geçip gitmesi için kelimelere ihtiyaç duyulan bir duyguyu ifade etmeden geçip gitmeye bırakmak kimi zaman büyük bir estetik haz verir. Hiçbir şairin, ihtiyaç duydu diye dize yazmaya hakkı yoktur.

—Ronald de Carvalho'ya mektup (1914)

11

Kafiyeyi hiç dert etmem. Yan yana iki ağaç pek ender aynı olur.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

12

Sanat formu olarak düzyazıyı dizeye tercih ederim.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

13

Kimi şiirlerin bir şahsiyet, canlı bir varlık olduğunu, bedensel mevcudiyeti ve tensel varoluşuyla, hayal gücümüzün yansıttığı başka bir dünyaya mensup olduğunu ileri sürdüğüm vakidir.

—Bir İngiliz yayıncıya mektup (1916)

14

İçimde bir devlet, bir politika, partiler ve devrimler yaratmalıyım... Bunların hepsi olmalıyım; bu ben-halk'ın gerçek panteizmi içinde Tanrı olmalı, bedenlerinin, ruhlarının, çiğnedikleri toprağın ve işledikleri fiillerin özü ve eylemi olmalıyım. Her şey olmalı, onlar ve onlar-olmayanlar olmalıyım. Zavallı ben, işte, yine gerçekleştiremeyeceğim bir düş!

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

15

Bu dünyaya benzeyen ama başka sakinlerin mesken tuttuğu bir dünyayı kendi etrafımda yaratma yönündeki eğilimim hayalimden asla eksik olmadı.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

16

Aslında başıma gelen şey, başkalarını kendi düşüm yapıyor olmamdır; onların kanaatlerine boyun eğerek (benim hiç kanaatim olmadığına göre, neden onlarınkini ya da başka herhangi birininkini benimsemeyeyim ki?) onlara sahip olurum, onlar benim zevkime boyun eğerler ve kişilikleri düşlerime benzer bir şey olur.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

17

Başkalarının ruhuna çöreklenme alışkanlığım, bana birazcık dikkat ettiklerinde onların beni gördüğü ya da göreceği gibi kendimi görmeye yöneltir mi beni? Evet.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

18

Madde her gün kötü davranıyor bana. Duyarlılığım midemi tutuşturuyor... Marazi hayal gücümün yarattığı ve gerçek kişiler üzerinde sabitlediği düşman hortlaklar arasında yürüyorum.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

19

Her duyguya bir kişilik, her ruh haline bir ruh vermeli.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

20

Ne güç iştir kendi olup sadece görünürü görmek!

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

21

Evet, örneğin, bir erkekle bir kadının nehir kıyısında yaptıkları gezintinin, aynı anda ve ayrı ayrı, kafa karışıklığına yol açmadan, hem erkeği hem kadını olduğumu hayal etmeli.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

22

Ruhum gizli bir orkestra benim; hangi enstrümanlara dokunduğumu, hangilerinin benim içimde gıcırdadığını bilmiyorum. Bir senfoni olarak tanıyorum kendimi ancak.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

23

Çoğul ol, tıpkı evren gibi.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum*

24

Örneğin dün birkaç sayfa istatistik içimi açtı. İyi düşünülürse, Evrenin gizemi de burada aslında. Öyle görünmese bile.

—Mário Beirão'ya mektup (1914)

25

Geçip gidiyorum ve kalıyorum. Evren gibi.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

26

Ne zaman bitecek bu içsel gece, evren,
Ya ben, ruhum, ne zaman göreceğim günümü?
Ne zaman uyanacağım uyanık olmaktan?

—Álvaro de Campos, *İkindi İlahisi*

27

Hayatı uyuyoruz biz, Yazgının ezeli çocukları.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

28

Yıldızlara yürekten bağlı köleler,
Fethettik dünyayı yataktan çıkmadan;
Uyandığımızda, donuk dünya,
Ayağa kalktığımızda, yabancı,
Sokağa çıktığımızda, bütün yeryüzü,
Güneş sistemi, Samanyolu ve Sonsuzluk.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

29

Dünya, biz onu düşünelim diye değil
(Düşünmek, gözü bozuk olmaktır)
Biz ona bakalım ve onunla uyum içinde
olalım diye yaratılmıştır...

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

30

Pencereden bakıp hülyalara dalan bir kadının elinde evirip çevirdiği bir ip ya da kurdele gibi parmaklarımızın etrafına saralım dünyayı.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

31

Ey zamanın göze görünür muamması, biz olan bu canlı hiç!

—Álvaro de Campos, adsız şiir

32

Martın sonuna doğru (eğer yanılmıyorsam) medyum oldum. Otomatik yazıya giriştim.

—Anica teyzesine mektup (1916)

33

Bizim dünyamızdan yüksek dünyaların varlığına inamıyorum; bir de farklı tinsellik düzeylerinde var olarak bu dünyalarda yaşayanların, muhtemelen bizim dünyayı yaratmış olan Yüce Varlığa dek kendilerini geliştirenlerin varlığına.

—Adolfo Casais Monteiro'ya mektup (1935)

34

Benim yazgım, varlığını bile bilmediğiniz başka bir yasadan kaynaklanıyor. Yazgım ne rıza gösteren ne de bağışlayan Ustalara giderek daha fazla tabi oluyor. Sizin bunu anlamanız gerekmiyor.

—Nişanlısı Ophelia'ya ayrılık mektubu (1920)

35

Ne olursa olsun kabulümdür, varsın öyle olsun; unutulmuş bir yemine sadık kalarak, yazgının düzenlediği ve tesadüfün ürettiği şeye göre, ben kimsem, onun elini bırakıyorum.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

36

Deliyim, evet, deli, mademki
büyüklüğü istedim
Yazgının bahşetmediği.

—Fernando Pessoa, *Mesaj*

37

Kimi zaman geceleri gözlerimi kapar ve ele avuca asla sığmasa da çok net (dış dünya kadar net) bir dizi küçük tablonun belirdiğini görürüm: Burada tuhaf kişiler, sembolik çizim ve işaretler, rakamlar (rakamları da daha önce gördüm) falan vardır. Kimi zaman ise –çok ilginç bir izlenimdir bu– aniden *başka bir şeye ait olduğum* hissine kapılırım.

—Anica teyzesine mektup (1916)

38

Bütün bunlar, yapraklarının dikişi sökülen bir kitapta küçücük harflerle basılıdır.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1916)

39

Hayal edemeyeceğiniz bir entelektüel şaşkınlık ve kaygı hali içindeyim.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1915)

40

Gölgesinden başka bir şey olmadığını
hissediyorum
Beni ürküten o görünmeyen siluetin.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

41

Bu son aylar geçsin diye geçirdim bu son ayları. Öfke kırıklarının üzerinde bir sıkıntı duvarı; başka bir şey yok.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1916)

42

İstikbal diye bir şey yok benim için dediğim şu günlerden birindeyim. Bir kaygı duvarıyla çevrili kımıltısız bir şimdiki zaman var sadece.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1916)

43

Bugünün sonunda da dünden kalan kalır sadece, yarından kalacak olan: Hep aynı ve hep bir başkası olmanın giderilemeyen, sayısız kaygısı.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

44

Hükümdar bu yüzden hüküm süremedi. Bu cümle tamamen saçma. Ama şu an saçma cümlelerin bana ağlama isteği verdiğini hissediyorum.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1916)

45

Hayat, minik darbelerle, küçük iğnelemeler ve aralıklarla canımı acıtıyor.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1916)

46

Benim ruhum karanlık bir burgaçtır, boşluğun etrafındaki uçsuz bucaksız baş dönmesi, hiçliğin içindeki bir deliğe doğru bir okyanusun sonsuz emilişidir. Bu suların, daha doğrusu bu girdabın içinde dünyada görüp işitebileceğim imgeler yüzer her zaman.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

47

Ruh, direnmesine rağmen, sürekli ayartıldığı için yaşar. Her şey, bir şeye karşı koyduğu için yaşar.

—Fernando Pessoa, *Şeytanın Saati*

48

Fiziksel baş dönmesinde, dış dünya etrafımızda dönüp durur. Ahlaki baş dönmesinde dönen ise bizim iç dünyamızdır. Bir an için şeyler arasındaki gerçek ilişkilerin bilincini yitirdiğim, anlayamadığım, zihinsel boşluğun uçurumuna yuvarlandığım hissine kapıldım. Muazzam bir korkuyla insana çarpan, dehşetli bir duyum bu. Sıklaşan bu olgular, yeni bir zihinsel yaşantıya –ki bu elbette delilik olacaktır– beni götüren yolun üzerindeki işaret noktaları sanki.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

49

Ruhsal olarak, *kuşatılmış biriyim.*

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1915)

50

Psikiyatrik açıdan ben bir histerik-nevrasteniğim; ama neyse ki benim nöropsikozum oldukça zayıf; nevrastenik öğe histerik unsura egemen...

—Psikiyatr Hector ve Henri Durville kardeşlere mektup (Fransızca) (1919)

51

Zihinsel rahatsızlıklarımdan biri –tarifi imkânsız bir dehşet– delilik korkusudur, ki bu korku zaten deliliktir. Bu itkileri tanımlamak imkânsızdır. Kimileri canice, diğerleri akıldışı olan bu itkiler, korkunç bir harekete geçme ihtiyacına, müthiş bir *kaslanmaya,* kaslarımı hissetmeme yol açar. Bu his bugün bana, sıklığı bakımından olduğu kadar, şiddeti bakımından da hiç olmadığı kadar büyük geliyor; içimi kemiren budur.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

52

Kişi eğer gerçekten bilgeyse, okumayı bilmeden, kimseyle konuşmadan, sadece duyularını kullanarak, bir iskemlenin üzerine oturup, bütün dünyayı temaşa etmekten haz alabilir; yeter ki ruhu asla kederli olmasın.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

53

Her şeyi, her biçimde hissetmeli.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

54

Şeyleri hissetmek amma sıkıcı!

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

55

Ben bir sürü çobanıyım.
Sürü, benim düşüncelerim.
Düşüncelerim ise, hepsi duyum.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

56

Ah, duyular, görüp işiten şu hastalar!
Ah, keşke olmamız gerektiği gibi olsaydık da
Şu yanılsama ihtiyacı olmasaydı içimizde...
Şeyleri açık seçik hissetmemiz yeter bize
Duyuların varlığını bile fark etmeyiz o zaman.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

57

Kendimi hissedebilmek için çoğaldım,
Kendimi hissedebilmek için
her şeyi hissedebilmeliydim;
Taştım, sonunda kendimi saçtım...

—Álvaro de Campos, *Saatler Geçidi*

58

Doğal ve sakin olmak gerek
Mutlulukta da mutsuzlukta da,
Bakar gibi hissetmeli,
Yürür gibi düşünmeli,
Ölümün eşiğindeyken, ölenin gün
olduğunu hatırlamalı...

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

59

İfade ettiğimiz şeyi hissetmemizin pek önemi yok: Düşünürken hissetmiş gibi yapmayı bilmemiz yeter.

—F. Costa'ya mektup (1925)

60

Hissettiğimi söylemeye çalışıyorum
Hissettiğimi kendime söylemeden.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

61

Irmak, iyi kötü akıyor,
Orijinal baskı yok.

—Fernando Pessoa, *Özgürlük*

62

Her doğru duygu zekâ için bir yalandır, çünkü onu kavrayamaz.

—Álvaro de Campos, *Muhit*

63

Hissettiğiniz ya da düşündüğünüz şeyi artık hissetmediğinizde ya da düşünmediğinizde ona bel bağlamayın. Ancak o zaman duyarlılığınızı kendi yararınıza –ve herkesin yararına– kullanabilirsiniz...

—Adolfo Casais Monteiro'ya mektup (1930)

64

Görmeyi biliyoruz aslında,
Düşünmeden görmeyi,
Gördüğünde görmeyi
Yoksa gördüğünde düşünmek değil
Ne de düşündüğünde görmek.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

65

Şeyler değil, şeylere dair duyumumuzdur aslolan.

—Bir İngiliz yayıncıya mektup (1916)

66

Her şeyi her tarzda hissetmeli,
Her şeyi her yanıyla yaşamalı,
Olası bütün biçimlerin aynı şeyi olmalı,
aynı zamanda...

—Álvaro de Campos, *Saatler Geçidi*

67

Ben hissetmeyi bilmiyorum, düşünmeyi bilmiyorum, istemeyi bilmiyorum.

—Álvaro de Campos, *Saatler Geçidi*

68

Düşünce, indirgenemez olandan yola çıkmalıdır.

—António Mora, nesir metinler

69

Beni şekillendiren hayal gücüdür.
Yolculuk etmem için elimden hep o tuttu.
Ben hep onun sayesinde sevdim, nefret ettim,
konuştum, düşündüm.
Her gün onun penceresinden bakarım
Ve böylece her saat sanki benimmiş gibi gelir.

—Álvaro de Campos, *Saatler Geçidi*

70

Birkaç yıl boyunca hissetme tarzlarını arayarak yolculuk ettim. Her şeyi görüp hissettiğim şu an, uygarlığı ilerletmek ve insan bilincini genişletmek için, erişebildiğim her alanda kendi üzerime kapanmak, elimden geldiğince çalışmaktır görevim.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1915)

71

Yaşamak, başkası olmaktır. Hissetmek ise, eğer dün hissettiğin gibi hissediyorsan bugün, mümkün olamaz.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

72

Hiçbir dönemin duyarlılığı bir diğerine aktarılamaz. Ancak bu duyarlılığın kavranışı aktarılır. Biz, duyguyla kendimiz, zekâyla başkaları oluruz.

—Álvaro de Campos, *Muhit*

73

Hayatın bilinçdışılığının bilinci, zekâya ödenen en eski vergidir.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

74

Hayat beni yormadıkça,
İsterim içimde aksın hayat
Yeter ki ben değişmeyeyim.

—Ricardo Reis, *Odlar*

75

Herkesin içkisi kendine. Var olmak bana yeterince içki sağlıyor.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

76

Her şey bizden farklı; bu nedenle var her şey.

—Álvaro de Campos,
Ustam Caeiro'nun Anısına Not

77

Lizbon evleriyle
Farklı renklerde,
Lizbon evleriyle
Farklı renklerde,
Lizbon evleriyle
Farklı renklerde...
Farklı ola ola monotonlaşıyor.
Tıpkı hissede hissede, sadece
düşünüyor olmam gibi.

—Álvaro de Campos, adsız şiir

78

Düşünmeyi bilebilmek! Hissetmeyi bilebilmek!

—Álvaro de Campos, adsız şiir

79

Başım ve evren ağrıyor.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

80

Bir yorgunluğu olamaz mı
Şeylerin
Her şeyin
Tıpkı bacakların ya da kolun yorulması gibi?

—Fernando Pessoa, adsız şiir

81

Yorgunum, açık bu,
Çünkü bir an gelir, insanın yorgun
olması gerekir.
Neyin yorgunuyum, bilmiyorum:
Bunu bilmek bir işime yaramaz
Yorgunluk aynı kaldığına göre.

—Álvaro de Campos, adsız şiir

82

Her şeyin sonunda, uyumalı.
Neyin sonunda?
Her şeyin olmuş gibi göründüğü şeyin
sonunda...

—Álvaro de Campos, adsız şiir

83

Ben, gündüz hiçim; gece kendim.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

84

Chevrolet'nin direksiyonunda, Sintra yolunda,
Ay ışığında, tıpkı düşte ıssız yolda gibi,
Tek başıma sürüyorum arabayı,
epey yavaş sürüyorum, ve biraz da
hissediyorum, ya da hissedebilmek için
biraz çabalıyorum
Başka bir yolda sürdüğümü arabayı,
başka bir düşte, başka bir âlemde,
Lizbon'u terk etmeden sürdüğümü arabayı
ya da Sintra'ya gitmek zorunda kalmadan,
Sürdüğümü –ne yapacağım arabayı
sürmekten başka,
durmayacaksam ve süreceksem?

—Álvaro de Campos, adsız şiir

85

Düşünmüyorum, düş görüyorum...

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

86

Düşlerin en vasat yanı, herkesin düş görmesi.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

87

Hayatım pasiflikten ve düşten ibaret.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

88

Tuhaflığı, uzaklığı düşleyenlerdense, muhtemel olanı, yakını, meşru olanı düşleyenler daha fazla kederlendiriyor beni.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

89

Hepimizin iki hayatı var:
Gerçek olanı, çocuklukta düşünü
kurduğumuz,
Yetişkinlikte, pus perdesi üzerinde
düşlemeye devam ettiğimiz hayat;
Sahtesi ise başkalarıyla paylaştığımız,
Pratik yaşam, yararlı yaşam,
Sonunda bir tabutun içinde biteni.

—Álvaro de Campos, *Daktilo Yazısı*

90

Neden beklemeli?
—Her şey var,
Düşlenmeye hazır.

—Fernando Pessoa, bir kafede yazılmış şiir

91

Uyumuyorum, uyumayı ummuyorum.
Ölümde bile ummuyorum uyumayı.

—Álvaro de Campos, *Uykusuzluk*

92

Uyumuyorum. Arada bir yerdeyim.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

93

Obur ve ateşli bir okur olan ben, okuduğum kitapların hiçbirini hatırlamıyorum; çünkü okumak, kendi düşüncemin, kendi düşlerimin bir yansısıydı, daha doğrusu düşe teşvik...

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

94

Okuma alışkanlığını geride bıraktım. Hiçbir şey okumuyorum. Sadece ara sıra gazete, biraz basit edebiyat ve fırsat çıktığında, teknik eserler...

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

95

Okumaktan nefret ediyorum: Meçhul sayfalar beni daha baştan sıkıyor. Ancak önceden bildiğim şeyi okuyabilirim...

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

96

Bir şey söylemeyi seviyorum. Gevezelik etmeyi daha fazla. Kelimeler benim için dokunulabilen cisimler, görülebilen denizkızları, cisimleşebilen tenselliklerdir. Belki de bunun nedeni gerçek tenselliğin benim için hiçbir öneminin olmamasıdır...

Metresim yok, âşık değilim; bu da benim ideallerimden biri. Ruhumdaki boşluğu bütünüyle hissediyorum. Düşümün seviyesinde olamam.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

97

Sevmeyi sevmek hoşuma gider.

—Álvaro de Campos, adsız şiir

98

Bütün randevuların öpücükleri kondu ağzıma,
Bütün veda mendilleri kalbimde sallandı...

—Álvaro de Campos, *Saatlerin Geçidi*

99

Utangacın tekiyim ben, bahtsızlıklarımdan söz etmeyi sevmem. Yakın bir dostum olmasıdır idealim; uyanıkken gördüğüm bir düşüm bu benim, ama asla olmayacak böyle biri.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

100

Çıplak bir vücudun güzelliğinden sadece giyinik halklar haz alır. Utanç, özellikle tenselliğine yarar; tıpkı enerjinin engele yaraması gibi.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

101

One like Rousseau
A misanthropic lover of mankind.[1]

Doğrusu, Rousseau'yla aramda çok, hatta fazla yakınlık var. Bazı konularda karakterlerimiz tıpatıp aynı. İnsanlığa duyulan ateşli, yoğun, dile gelmez bir sevgi ve karşılığında, bir miktar bencillik: İşte, onun karakterinin temel bir özelliği; aynı zamanda da benimkinin.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

102

Çoğu insanın kendi hayatını yaşayışındaki aptallıktan daha fazla beni hayran bırakan şey, bu aptallıktaki zekâdır.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

1 İng. Rousseau gibi biri / İnsanlığın insansevmez sevgilisi. (yay.n.)

103

Bütün ahlak sistemlerinin dışında,
Köpekler gibi yaşayan insan soyu
ne muhteşem!
Hiçbir din onun için oluşturulmamış,
Hiçbir sanat onun için yaratılmamış,
Hiçbir politika onun için öngörülmemiş!
Nasıl da seviyorum hepinizi,
çünkü siz kendiniz gibisiniz.

—Álvaro de Campos, *Zafer Şarkısı*

104

İnsanlık pagandır. Asla hiçbir din içine işleyemedi onun. Sıradan insanın ruhunda, ruhun ölümsüzlüğüne inanma gücü bile yoktur. İnsan, ne nerede ne de niçin uyandığını bilmeden uyanan bir hayvandır.

—Fernando Pessoa, *Şeytanın Saati*

105

Etrafımdaki hiç kimsede, benim içimdeki duyarlılığın, özlem ve ihtirasların, derin tinsel varlığımın temelini ve özünü oluşturan her şeyin ritmiyle çarpan bir tutum bulamıyorum hayat karşısında.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1915)

106

Kriz yaşamaktan şikayetçi değilim. Fakat yol arkadaşlarını fazla arkada bıraktığında, insanı tek başına bırakan bu krizdir.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1915)

107

Ah, ne herkes olmalı, ne her yerde olmalı!

—Álvaro de Campos, *Zafer Şarkısı*

108

Başkalarıyla yaşamak benim için bir işkence. Bütün başkaları benim içimde. Onlardan uzaktayken bile onlarla birlikte yaşamak zorundayım. Tek başımayken kalabalıklar sarıyor etrafımı. Nereye kaçacağımı bilmiyorum; kendime kaçmaktan başka.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

109

Daha çocukken etrafımda kurmaca bir dünya yaratmaya, etrafıma asla var olmamış dostlar ve tanışlar toplamaya eğilimim vardı (onlar mı yoktu, yoksa olmayan ben miydim, iyi anlamış değilim. Her konuda olduğu gibi, bu konuda da dogmatik olmayalım).

—Adolfo Casais Monteiro'ya mektup (1935)

110

Umarım günün birinde, ben öldükten sonra, burada yarattığım çocuklardan bazılarına gerçekten rastlama imkânım olur da onları kendi ölümsüzlüklerinin arafında yakışıklı bulurum.

—Bir İngiliz yayıncıya mektup (1916)

111

Çocukluğumdan asla pişman olmadım; doğrusu, asla bir şeyden pişmanlık duymadım.

—João Gaspar Simões'e mektup (1931)

112

Ne kendimi hatırlamak ne de tanımak
istiyorum.
Çok kalabalık oluyoruz,
kim olduğumuzu bulmaya çalıştığımızda.

—Ricardo Reis, *Lirikler*

113

Unuttuğumuz bu dünyada,
Gölgeleriyiz, kimsek onun.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

114

Her şey buhar oluyor içimde (*sic.*). Bütün hayatım, anılarım, hayal gücüm ve içerdikleri, kişiliğim, her şey buhar oluyor içimde.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

115

Bir kişilik bulmalı, kişiliğin yitimi içinde:
Yazgının bu anlamına da aynı inanç kefil olur.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

116

Başkalarının oynadığı oyunları işitemediğim bir köşeye koydular beni. Acı bir alayla elime tutuşturulan oyuncağın kırıldığım hissediyorum ellerimde.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1916)

117

Yaşadığım gibi öleceğim; etrafımda elden düşme eşyalar, yitimin haşiyeleri arasında ölçülüp biçilerek.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

118

Bir kitap yayımlayacak olmam bile hayatımı değiştirecek. *Yayımlanmamış olmayacağım – dolayısıyla bir şey yitireceğim.*

—Annesine mektup (1914)

119

Hep aç olan zavallı şeytanlar: yemeğe aç, üne aç, hayatın tatlılarına aç.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

120

İşe yaramaz dizelerimin müzikal özü,
Yarattığım bir şey gibi tanıyabilseydim
ah keşke seni,
Ve beni karşıdaki tütüncü dükkânı
önünde hep bırakmayan.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

121

Sevgili dostum, neşe, uzaktaki adadadır,
sizin bildiğiniz adada, benim bildiğimde,
ve hiçbirimizin bilmediğinde.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1914)

122

Ne ara ne inan: Her şey gizil.

—Fernando Pessoa, *Noel*

123

Çikolata ye, küçüğüm,
Çikolata ye!
De ki kendi kendine, her metafizik çikolatadır.
Hiçbir din bir şekerci dükkânından daha
fazlasını öğretemez, de kendi kendine.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

124

Tanrı, daha büyük bir başka Tanrının İnsanıdır.

—Fernando Pessoa, *C. Rosencrentz'in Mezarında*

125

Bir Tanrının yokluğu da bir Tanrıdır.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

126

Bir Tanrı doğar. Diğerleri ölür. Hakikat ne gelir, ne gider: Hata değişir.

—Fernando Pessoa, *Noel*

127

Her başlangıç iradedışıdır.
Sadece Tanrı eyler.

—Fernando Pessoa, *Mesaj*

128

Tanrı'nın birliği yok.
Benim nasıl olsun ki?

—Fernando Pessoa, adsız şiir

129

Tanrı'ya inanmıyorum çünkü
onu hiç görmedim.
Eğer ona inanmamı istiyorsa,
Hiç kuşku yok benimle konuşmaya gelecektir...

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

130

Tanrı sömürür hepsini bizzat,
dünyanın nafileliğinde peygamberleri
ve azizleri.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

131

Gökyüzünde her şey aptalca; tıpkı Katolik kilisesi gibi.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

132

Tanrı istiyor, insan düş görüyor, eser yaratıyor.

—Fernando Pessoa, *Mesaj*

133

Tanrı'yı düşünmek Tanrı'ya itaat etmemektir,
Çünkü Tanrı kendisini bilmememizi istedi,
Bu yüzden kendini göstermedi bize...

—Alberto Caeiro, adsız şiir

134

Hiçbir şey okumamalı, hiçbir şey
düşünmemeli, uyumamalıyım,
Bir nehrin yatağında akışı gibi hissetmeliyim
hayatın içimde koşturmasını,
Orada, dışarda, büyük bir sessizlik
Uyuyan bir Tanrı gibi.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

135

Tapınak Şövalyeleri'nin büyük ustası Jacques de Molay'ın şehit edilişini asla unutmamalı ve onun üç katiliyle daima her yerde mücadele etmeli: Cehalet, Fanatizm, Zorbalık.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum*

136

Bir yârenliğe ya da mezhebe benzeyen her şeye karşıyım...

—Amélia Pinto'ya mektup (1913)

137

Hakikatin belki de gerçekten burada, teozofide olabileceği fikrini kafamdan atamıyorum.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1915)

138

Teozofi gizemiyle ve okültist büyüklüğüyle bana dehşet veriyor, temeldeki insaniyetçiliği ve *havariciliğiyle* (anlıyor musunuz?) beni tiksindiriyor, "aşkın bir paganlığa" (sonunda vardığım düşünce tarzına verdiğim ad bu) çok benzediği için beni cezbediyor, kabul etmediğim Hıristiyanlığa çok benzediği için ise beni bezdiriyor.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1915)

139

İşte, dünyadaki biricik misyon,
Şu: Açık seçik var olmak
Ve bunu düşünmeden yapmayı bilmek.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

140

Bugün, ben olma kararı alarak, amacım düzeyinde yaşama kararını vererek, dolayısıyla, kendini tanıtma fikrini ve kölece sosyalliğimi küçümseyerek, kendi dehamın tamamen hâkimiyetine girdim ve misyonumun tanrısal bilincine sahip oldum.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum*

141

Gereksiz yere (dolayısıyla haksız bir şekilde) demokrasiye bunca hayran kalmama, inanmama, "halk" denen bu var olmayan kendilik yararına çabada bulunmanın zahmete değeceğine bunca kafa patlatmama, "insanlık" kelimesinin sosyolojik bir anlamı olabileceğini –yoksa "insan soyu"nun basitçe biyolojik bir kabulü olmadığını– saflığa düşmeden, bunca samimiyetle varsaymış olmama bugün şaşıyor ve bundan utanç duyuyorum.

—João Gaspar Simões'e mektup (1931)

142

Hayır: Haklı olmak hariç, her şey!
İnsanlıkla ilgilenmek hariç, her şey!
İnsancıllığa düşmek hariç, her şey!
Bir duyum, eğer nedeni kendi dışındaysa,
neye yarar?

—Álvaro de Campos, adsız şiir

143

Her şey insanlık için; hiçbir şey ulusa karşı değil.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum*

144

Selam ey bakanlıkların üstünkörü
düzelttiği şeyler!
Parlamenterler, politikacılar,
bütçe raportörleri.
Hile katılmış bütçeler!
(Bir bütçe bir ağaç kadar doğaldır,
bir parlamenter bir kelebek kadar güzel.)

—Álvaro de Campos, *Zafer Şarkısı*

145

Politik ya da toplumsal hiçbir şey hissetmiyorum. Yine de, bir anlamda, çok üstün bir vatanseverlik duygum var. Benim vatanım Portekizcedir.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

146

Öyle bir doğası vardır ki tinimin, bütün başlangıç ve sonlarından nefret ederim, çünkü bunlar belirgin noktalardır. Geçici olan her şeyin kesin olabileceğini, insanların hepsinin günün birinde mutlu olabileceğini, toplumun kötülüklerine bir çözüm bulunabileceğini hayal etmek bile yetiyor beni delirtmeye.

—Mahrem sayfalar ve öz-yorum

147

Vatanım için hissettiğim yoğun acı, Portekiz'in durumunu düzeltme yönündeki yoğun arzum, bana binlerce plamn esinini veriyor. Ama bunları ancak benim tamamen yoksun olduğum bir niteliği –isteme istenci– haiz biri uygulamaya koyabilir.

—Mahrem sayfalar ve öz-yorum

148

Ey tuzlu deniz, sendeki tuzdur
Portekiz'in gözyaşları!

—Fernando Pessoa, *Mesaj*

149

Mit, hiçtir; her şey olan.

—Fernando Pessoa, *Mesaj*

150

Mit yaratıcısı olmaktır arzum; bir insan eserine izin verilen en yüksek gizem bu.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum*

151

Her şey belirsiz ve sona varıyor.
Her şey dağılmış, artık hiçbir şey bütün değil.
Ey Portekiz, sadece bir sissin sen
bugün...
Vakit geldi!

—Fernando Pessoa, *Mesaj*

152

Dünya, onu fethetmek için doğanındır
Yoksa, haklı olsa bile,
onu fethetmeyi hayal edenin değil.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

153

Olan oldu, konum gitti elimden, ipin ucunu kaçırdım.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1914)

154

Hayatımda büyük bir değişiklik yapacağım: Adımdaki şapka işaretini yok edeceğim.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1916)

155

Bir bulmaca meraklısının ilgisiyle yaklaşıyorum hayata.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum*

156

Çamaşırcının kızıyla evlenseydim,
Belki mutlu olurdum.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

157

İçecek bir şey verin bana, susamadım.

—Álvaro de Campos, *Sodyum Bikarbonat*

158

Ayyaş, masasına düşüp oturur ve
bir başyazı kaleme alır
Times için, berrak, sınıflandırılamaz, bilgiççe;
Dünya üzerinde bir etkisi olacağını umuyordu
(zavallı)...
.....
Efendi Tanrı! Onun bile bir etkisi olabildi!

—Álvaro de Campos, *The Times*

159

Şaka beni eğlendiremez ya da ancak bir an, geçici bir tarzda, hayatımın marazi, geçip giden ve kaba (neyse ki karakteristik olmayan) bir dönemi boyunca beni cezbedebilir.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1915)

160

Toprağa damgasını basan hayvanın
geçişindense,
İz bırakmadan geçip giden kuşun uçuşu.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

161

Uçurumdur benim çitim
Ben olmanın ölçüsü yok.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

162

Ben, hiçim.
Asla hiç olmayacağım.
Hiç olmayı isteyemem.
Bu bir yana, dünyanın bütün düşlerini
taşıyorum içimde.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

163

Ben bir kaçağım
Doğar doğmaz
Kendime hapsettim kendimi
Sonra kaçtım

—Fernando Pessoa, *Türküler*

164

Bugün saçma ve doğru bir şey hissettim aniden: Hiç kimse olduğumun bilincine bir çırpıda vardım.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

165

Düşleri ve kanaati ortadan kaldıran şu muhteşem sağlıklılığa kendiliğinden sahip olamasak bile, hiç olmazsa feragatin yapay sağlığına sahip olalım.

—Alvaro Pinto'ya mektup (1914)

166

Her şeyi hayal edebilirim, çünkü ben hiçim.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

167

Yaratmak için, kendimi yok ettim; kendi içimi öyle iyi dışlaştırdım ki, ancak dışardayken var oluyorum kendi içimde.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

168

Kim olduğumu bilmeyen ben,
ne olacağımı ne bileyim?
Kim olmayı düşünüyorum?
Öyle çok şey olmayı düşünüyorum!

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

169

Ben kendimde değilim. Terk edilmiş bir müzede korunan kendimin bir parçasıyım.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1914)

170

Bulmak için kendimi,
Çiçeklerde, kuşlarda, tarlalarda, kentlerde;
İnsanların davranışlarında,
Sözlerinde ve düşüncelerinde;
Güneş ışığında
Ve artık yok olmuş dünyaların
Unutulmuş harabelerinde
Aramalıyım.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

171

Belki şöhrette bir ölüm ve gereksizlik tadı vardır; zaferde de çürük kokusu.

—Annesine mektup (1914)

172

Gördüğüm şeyi kusmak isterdim,
sadece gördüğüm için kusmak,
Ben olmaktan bulanmış ruhun midesi...

—Álvaro de Campos, adsız şiir

173

Her şey biz ve biz her şeyiz; ama ne işe yarar eğer bu her şey hiçse?

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

174

Hiçbir şey düşünmemek, yeterince metafiziktir.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

175

Hiçbir şey düşünmüyorum
Ve bu esas şey, ki hiçbir şeydir,
Gece havası gibi hoş bana,
Günün yakıcı yazıyla tezat serinlikte.

—Álvaro de Campos, adsız şiir

176

Her şeyi ıskaladım.
Hiçbir proje yapmadığımdan,
bu her şey belki de hiçtir.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

177

Her şeyi ertelemekle geçiyor hayatım – ne zamana?

—Teixeira de Pascoaes'e mektup (1914)

178

Ruhum baştan sona tereddüt ve kuşkudan ibaret. Hiçbir olumlu şey yok benim için, olamaz da. Etrafımdaki her şey sarsılıyor; ben de birlikte. Sadece bir belirsizliğim ben. Tutarsız ve değişken benim için her şey. Gizemli ve anlamlı her şey. Meçhulün "meçhul" sembolü her şey.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

179

Kesin kabul ettiğim çözümlere vardığım akılsal şeyler hariç, günde on kez fikir değiştiriyorum. Ancak duygulanma olasılığı olmayan şeylere dair oturmuş bir anlayışım var...

—Psikiyatr Hector ve Henri Durville kardeşlere mektup (Fransızca) (1919)

180

Bir sera çiçeği gibi yetiştiriyorum eylemden nefreti.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

181

Temel bir edim olan yazmanın gülünç münasebetsizliğine ve bu yöndeki her çabanın mutlak yararsızlığına derinden iknayım.

—Amélia Pinto'ya mektup (1914)

182

Yazamayacağımı belirtmek için yazıyorum size.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1915)

183

Ne zaman bitecek tiyatrosuz bu dram,
Ya da dramsız bu tiyatro;
Eve ne zaman döneceğim?
Nerede? Nasıl? Ne zaman?

—Álvaro de Campos, *İkindi İlahisi*

184

Ben, sayısız piyes oynayan sayısız aktörün geçip gittiği canlı sahneyim.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

185

Benim tanık olduğum şey, bir başka sahnedeki bir gösteridir. Benim tanık olduğum, benim. Tanrım, Tanrım, tanık olduğum kim? Kaç taneyim? Ben kimim? Kendimle arama sızan bu mesafe neyin nesi?

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

186

Sıklıkla kendimi tanımadığım vakidir; kendini tanıyanlarda sık rastlanır bu duruma... Kılık değiştirdikçe tanık olurum kendime; hayatta olduğumu da böylelikle anlarım. Değişen her şeyin içinde, her zaman aynı olana sahibim sadece; olup biten her şey içinde, sadece hiç olana.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

187

Ancak kılık değiştirerek var olurum.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

188

Kendi içimde birçok kişilik yarattım. Durup dinlenmeden kişilikler yarattım.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

189

Şair olarak, hissediyorum. Dramatik şair olarak, kendimden koparak hissediyorum. (Şairsiz) sahneye koyan olarak, hissetmiş olduğum şeye yabancı bir ifadeye otomatik olarak çeviriyorum hissettiğim şeyi; duygunun içinde, onu gerçekten hisseden ve böylece, benden türeyen, benim hissetmeyi unuttuğum, sadece ben olanın hissetmeyi unuttuğu başka duygular hisseden, var olmayan birini yaratıyorum.

—João Gaspar Simões'e mektup (1931)

190

Hayatta olsa bile, sanatta ne felsefe vardır, ne etik, hatta ne de estetik. Sanatta sadece duyumlar ve onlar hakkındaki bilincimiz vardır. Tanrı bizim duyumlarımızdan biridir.

—Bir İngiliz yayıncıya mektup (1916)

191

Ne kötülük ettim ben Tanrılara?
Hakikat onlardaysa, kendilerine saklasınlar!

—Fernando Pessoa, *Lisbon revisited*

192

Tanrı, uçsuz bucaksız bir aralıktır,
Ama ne ile ne arasında?..

—Fernando Pessoa, *Tanrı Ötesi*

193

Ağaç ile ağacı görmek arasında
Düş nerede?

Yaşayan ile hayat arasında
Nehir hangi yana akar?

—Fernando Pessoa, *Tanrı Ötesi*

194

Ben, kendimle kendim arasındaki bu aralığım.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

195

Bir şey diğerinin karşısında daima,
Bir şey bir diğeri kadar gereksiz daima,
İmkânsız gerçek kadar aptalca daima,
Dipteki gizem yüzeydeki gizemin
uykusu kadar kesin daima,
Hep bu ya da hep başka şey,
ya da ne biri ne diğeri.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

196

Kendimle hemfikir değilmişim
gibi görünüyorsam,
Aman dikkat et:
Sağa dönmüş olsam da,
Sola dönmüşümdür,
Ama her zaman benim, iki ayağım
üzerinde dikelmiş...

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

197

Kendimden uzakta, kendi içimde varım ben.
Kimsem onun dışındayım,
Beni oluşturan gölge ve hareketin.

—Özgün ada atfedilen imzasız şiir

198

Napoléon'un kahramanlıklarından
daha fazla düş gördüm.
İsa'dan daha fazla insana
bağrımı açtım muhtemelen.
Kant gibi nicelerinin yazmadığı
felsefeleri düşündüm gizlice.
Ben –ve hep öyle kalacağım–
çatı katı insanıyım,
Yine de evim orası değil.
Ben her zaman *bunun için*
doğmamış biri olacağım,
Ben her zaman, sadece,
kimi meziyetleri olan biri olacağım,
Ben her zaman, kapısız bir duvarın dibindeki
kapının açılmasını bekleyen biri olacağım,
Sonsuzluk şarkısını söyleyen biri bir kümeste,
Kör bir kuyunun dibinde
Tanrı'nın sesini işiten biri.

—Álvaro de Campos, *Tütüncü Dükkânı*

199

Konuşmak, başkalarına fazla saygı duymak demektir. Balıklar da Oscar Wilde da ağızlarından ölürler.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

200

Hayat kısa, can engin:
Sahip olmak, gecikmektir.

—Fernando Pessoa, *Mesaj*

201

Mali istikrar diye adlandırdığım bu mütevazı durum için asgari bir miktarda karar kıldım. Yaklaşık altmış dolar; kırkı zorunluluklar için, yirmisi gereksiz şeylere.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

202

Bana yirmi bin *reis* borç verebilir misiniz? Size ne zaman geri verebilirim bilmiyorum, ama sizden bunu istiyorsam, azizim, kesinlikle *kaynaklarımı tükettiğim* içindir.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1914)

203

Bildiğim ya da saptadığım kadarıyla, beni yıkabilecek olan şey bir parasızlıktır (o an için) bir de fırtınalı hava (sürdüğü müddetçe).

—João Gaspar Simões'e mektup (1931)

204

Koca koca sıkıntılar biriktiğinde nasıl da keyfiniz kaçar, bilirsiniz. Çoğu zaman *kocaman* bir sıkıntı, *tek bir* sıkıntı, bizi dağıtmakta ve kendimizin sürgünü kılmakta yedi sekiz küçük sıkıntı kadar mahir olmayabilir.

—Mário de Sá Carneiro'ya mektup (1916)

205

Aslan avcısı üçüncü aslanını avladıktan sonra artık macera yaşamaz.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

206

Asla sürülere çobanlık etmedim ben,
Ama sanki göz kulak olmuş gibiyim onlara.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

207

Yapaylık, doğallığa yaklaşmanın yoludur.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

208

Yapaylık, doğallıktan yararlanma tarzıdır. Asla kısıtlanmamış kimse özgürlüğü hissedemez.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

209

Ne gerek var piyanoya?
Kulağımız var ya
Ve seviyoruz ya doğayı.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

210

Bir çiçeği düşünmek, onu görmek
ve solumaktır
Bir meyveyi yemek, anlamını tatmaktır.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

211

Dizelerimin düzyazısını yazıyorum ben
Budur beni mutlu kılan
Çünkü biliyorum Doğayı dışardan anladığımı;
İçinden anlamadığımı
Çünkü Doğanın içi yoktur;
Olsa Doğa olmazdı.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

212

Köyümün nehri hiçbir şey düşündürmüyor.
Kim ki onun yakınında,
yakınında sadece onun.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

213

Aniden sordum ustam Caeiro'ya "Kendinizden memnun musunuz?" ve cevap verdi bana "hayır, memnunum." Toprağın sesiydi bu, herkesin ve hiç kimsenin sesi.

—Álvaro de Campos,
Ustam Caeiro'nun Anısına Not

214

Şeylerin gizemi mi? Ne bilirim ben!
Birileri gizemi düşünür; tek gizem bu.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

215

Şeylerin tek içkin anlamı
İçkin anlamlarının hiç olmadığıdır.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

216

Doğa, bütünsüz parçalardan ibaret.
İşte, belki de sözü edilen şu meşhur gizem bu.

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

217

"Hiçbir şeyi sonsuz tahayyül etmem ben. Herhangi bir şeyi sonsuzmuş gibi tahayyül etmemi nasıl istersiniz?"

"Dinleyin," dedim ona, "bir uzay varsayın. Bu uzayın ötesinde yine uzay vardır; onun daha uzağında yine vardır ve sonra yine ve yine ve yine... Bitmez bu..."

"Neden?" diye sordu ustam Caeiro.

Şaşkın kalakaldım: "Bunun bittiğini varsayarsanız," diye bağırdım, "ne olur sonra?"

"Eğer biterse, sonra bir şey yoktur;" cevabını verdi bana.

Ustam Caeiro, bütünüyle samimi olan tek şairi dünyanın.

—Álvaro de Campos,
Ustam Caeiro'nun Anısına Not

218

Asla varılamayacak yere her zaman dosdoğru gidildiği için mi, yoksa varışı olmayan yere doğru dönüp durulduğu için mi hiçbir şeyin sonunun olmadığını kimse bilmez?

—Fernando Pessoa, *Tanrılar Konsili*

219

Şaşırtmak için yazılmış yazılar samimiyetsizdir; bir de –dikkat edin, bu önemli!– hiçbir temel metafizik fikre dayanmayan yazılar, yani hayatın gizemi ve ciddiyeti mefhumunun –bir esinti gibi bile olsa– içinden geçmediği yazılar.

—Armando Cortes-Rodrigues'e mektup (1915)

220

Güzellik, var olmayana verilen addır,
Onlardan aldığım
Zevk karşılığında bu adı veririm şeylere.
Bir anlamı yoktur güzelliğin.

—Álvaro de Campos, *Uykusuzluk*

221

Gerçekten sempatik dizeler yazmaktayım:
Söyleyecek bir şeyim olmadığını
söyleyen dizeler,
Bunu söylemekte ayak direyen dizeler,
Dizeler, dizeler, dizeler, dizeler, dizeler...
Amma çok dize!..
Ve bütün hakikat, bütün hayat,
onların ve benim dışımda!

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

222

Samimiyet, sanatçının yenmesi gereken büyük bir engeldir.

—Fernando Pessoa,
edebiyat ve estetik üzerine sayfalar

223

Her gördüğümüzü hep ilk kezmiş gibi görmeliyiz, çünkü gerçekten de onu ilk kez görürüz.

—Álvaro de Campos,
Ustam Caeiro'nun Anısına Not

224

Ah, görmek, bende, cinsel bir sapkınlıktır!

—Álvaro de Campos, *Zafer Şarkısı*

225

Antinous ile *Epithalamium*, benim şiirlerim arasında açıkça müstehcen denebilecek iki şiirdir. Bu türden bir unsur, kişiden kişiye önemi değişse de, hepimizde bulunur. Bu unsur, pek az var olsa bile, kimi üstün zihinsel süreçleri etkilediğinden, bunu fazlasıyla dobra ifade etme şeklindeki basit yönteme başvurarak bu unsurdan kurtulmaya iki şiirde de karar verdim. Bu şiirleri neden İngilizce yazdım bilmiyorum.

—João Gaspar Simões'e mektup

226

Bir motorun dişleri arasında ölebilirim
O nefis kendini bırakma hissiyle
Sahip olunan bir kadının hissettiği.
Kazanlara atın beni!
Tren raylarına koyun beni!
Teknelerde dövün beni!
Bir makineden diğerine mazoşizm!
Bilmem hangi modernliğin sadizmi,
ben ve gürültü patırtı!

—Álvaro de Campos, *Zafer Şarkısı*

227

Hiçbir ruh benimki kadar sevgi dolu ya da müşfik, benimki kadar nezaketle, duygudaşlıkla, şefkati ve sevgiyi ilgilendiren her şeyle bu kadar dolu değildir. Ama benimki kadar yüzüstü bırakılmış bir ruh da yoktur.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (İngilizce)

228

Kahrolsun kalp estetikleri: Zihnim berrak
benim.
Lanet olsun! Zihnim berrak benim.

—Álvaro de Campos, adsız şiir

229

Her dize bir sonraki gün yazılır daima.

—Álvaro de Campos, *Uykusuzluk*

230

Şair bir taklitçidir.
Öyle kusursuz taklit eder ki
Sonunda acının taklidini yapmak düşer ona
Gerçekten hissettiği acının.

—Fernando Pessoa, *Özruhsalyazı*

231

Yalnızsın. Kimse bunu bilmiyor. Sus ve aldat.
Ama aldatıcı görünmeden aldat.
Asla umma sende daha önce
var olmayan bir şeyi,
Herkes kendisiyle hüzünlüdür.
Güneş senindir, güneş varsa; dallar,
eğer dalları arıyorsan,
Şans, eğer şanssa sana düşen.

—Ricardo Reis, adsız şiir

232

Ara sıra mutsuz olmak gerek
Doğal olabilmek için...

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

233

Yeryüzü gökyüzünden yaratılmıştır.
Yalanın yuvası olmaz.
Asla kimse kaybolmadı.
Her şey hakikat, her şey yol.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

234

Taklit etmek, kendini tanımaktır.

—Álvaro de Campos, *Muhit*

235

Yavaş yavaş kişilik değiştiriyorum; yeni kişilikler yaratma, taklit etmenin, dünyayı anlamanın ya da dünya anlaşılabilirmiş gibi yapmanın yeni tarzlarını yaratma yeteneğimle zenginleşiyorum (evrim burada olsa gerek).

—Adolfo Casais Monteiro'ya mektup (1935)

236

Her an yeniden doğuyor gibiyim
Dünyanın ezeli yeniliğine...

—Alberto Caeiro, *Sürülerin Çobanı*

237

Evrilmiyorum, YOLCULUK EDİYORUM.

—Adolfo Casais Monteiro'ya mektup (1935)

238

Vücut, giysilerin gölgesidir
Senin o derindeki varlığını örten.

—Fernando Pessoa, *Erginleme*

239

Kendi varlığımdan öylesine soyundum ki, bana göre, varolmak giyinmektir.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

240

Sıcaklığı, görünmez bir giysi gibi, çıkarıp atmak istersin.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

241

İklimler gibi tahayyül ediyorum bizi; üzerlerinde bir fırtınanın tehdidi, ama başka yerde patlayan... Şeylerin boş enginliği, gökyüzünde ve yeryüzünde mevcut büyük unutuş.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

242

Rüzgâr esiyor... önce boşlukta bir ses... bir deliğin içinde mekân esintisi, havanın sessizliğinde bir eksiklik.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

243

Fırtına: kaygı, orada, hemen. Sessizlik aniden kesti soluk almayı... Bilincim, sadece bir mürekkep lekesi görüyor kâğıdın üzerinde.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

244

Newton'un binomu Milos Venüs'ü kadar güzel.
Sorun şu ki, pek az insan bunun farkında.
U-u-u-u------u-u-u-u-u-u-u-u-u-u----------u-u-u-u

(Dışarısı rüzgârlı.)

—Álvaro de Campos, adsız şiir

245

Bugün bir şimşek parlaklığıyla gözlerimi kamaştırdı. Ben doğdum.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum* (1914)

246

Hayır: Hiçbir şey istemiyorum.
Söyledim size, hiçbir şey istemiyorum.

Sonuçlarınızla gelmeyin bana!
Tek sonuç, ölmektir.

—Álvaro de Campos, *Lisbon revisited*

247

Yaşamak, bir başkasına ait olmaktır. Ölmek, bir başkasına ait olmaktır. Yaşamak ve ölmek aynı şeydir. Ama yaşamak başkasına *dışardan* ait olmakken, ölmek *içerden* ait olmaktır. Bu ikisi birbirine benzer; tek fark, hayat ölümün dış tarafıdır.

—Álvaro de Campos, *Muhit*

248

Ölüm, yolun dönemecidir,
Ölmek, bir daha görünmemektir sadece.

—Fernando Pessoa, adsız şiir

249

Yaşamaya cüret etmektense yazmalı. Oysa ki yaşamak güneşin altında muz satın almaktan başka bir şey değildir; güneş ve satacak muz var oldukça.

—Bernardo Soares, *Huzursuzluğun Kitabı*

250

Ben ölürsem kimse beni özlemez;
Dünden beri şehir değişti,
demez kimse.

—Álvaro de Campos, *14 Ekim 1930*

251

Denize açılmak şarttır, yaşamak değil...
Yaşamak şart değil; şart olan şey, yaratmak.

—*Mahrem sayfalar ve öz-yorum*

Ardında edebiyatın her alanından binlerce sayfalık eserler bırakmış, 20. yüzyılın en kendine özgü yazarı-şairi Fernando Pessoa'dan (1888-1935) bir güldeste, tanımayanlar için tanışma vesilesi...

Pessoa'nın gözde temaları olan "düşünmek/hissetmek", "düşlemek/yaşamak", "dış/iç" karşıtlıkları, "kendiyle ben arasındaki mesafe", Tanrı, teozofi, mitler, yitim duygusunun sürekliliği gibi kavramlar etrafında dolanıp duran kısa metinler, cümleler, dizeler... Baştan sona ya da atlayarak okunabilecek, Pessoa'nın şiirli felsefesinin tek bir cümlesiyle günler geçirmeye imkân tanıyan bir seçki...

THG
10810
CZL

KIRMIZIKEDİ
www.kirmizikedikitap.com
www.facebook.com/kirmizikedikitap
twitter.com/krmzkedikitap
instagram.com/kirmizikediyayinevi

₺9

ISBN: 978-605-9908-21-4
9 786059 908214